

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Varga V. Péter ügyvéd által képviselt **I.r., III.r., V.r. felpereseknek, alperes** ellen elállás **jogellenességének megállapítása** iránt a Fővárosi Bíróság előtt 22.G.41.644/2007. szám alatt indult és másodfokon - megismételt eljárásban - a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.997/2010/3. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az I. és V. r. felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.997/2010/3. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Az I. és V.r. felperesek által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium alperes mint támogató képviseletében eljáró H és EQUÁL Program Irányító Hatóság, a III.r. és V.r. felperes mint partnerségi tagok, az I.r. felperes mint a Partnerség vezető tagja és egyéb perben nem álló partnerségi tagok (a továbbiakban: Partnerség) 2005. július 27-én az EQUAL Program előkészítő szakaszának a végrehajtására támogatási szerződést kötöttek egymással. Ugyanezen személyek között 2005. december 9-én szerződés jött létre az EQUAL Program végrehajtási szakaszában való részvétel támogatásával kapcsolatosan is. Az alperes mint támogató képviseletében utóbb - törvényi jogutódlás következtében - az NFÜ Humán Erőforrás Programok irányító hatósága (IH) járt el. A projekttel kapcsolatban 2007. nyarán szabálytalansági eljárás indult. Az IH 2007. szeptember 25-én kelt

levelében közölte az I.r. felperessel, hogy - mivel a Szabálytalansági Bizottság szabálytalanságok és egyúttal szerződésszegés elkövetését állapította meg - a támogatási szerződés 4. pontja alapján eláll a támogatási szerződéstől és a támogatás egészét annak kamataival együtt visszaköveteli. A szabálytalanság-vizsgálati jegyzőkönyv a levél mellékletét képezte.

Az I., III. és V.r. felperések végleges keresetükben az elállás jogszerűtlenségének megállapítását, emellett elsődlegesen szerződés teljesítése címén, másodlagosan szerződésszegésből eredő kártérítés címén 51.825.913 Ft és járulékaiban kérték marasztalni az alperest. A késedelmesen kifizetett támogatások miatt 6.010.183 Ft késedelmi kamatban kérték az alperes marasztalását és emellett szerződésszegéssel okozott kár címén további 5.000.000 Ft és ennek kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A kereset meghatározta, hogy ezen főösszegeken belül melyik felperes milyen összegre jogosult.

Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 38. számú ítéletével a felperések keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság döntésének meghozatalakor abból indult ki, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott a magyar bíróság joghatóságának hiányára és így érdemben kell vizsgálni, hogy a Partnerség elkövette-e az elállási nyilatkozatban, illetve az ahhoz csatolt szabálytalanság-vizsgálati jegyzőkönyvben megjelölt szabálytalanságokat.

Rámutatott arra, hogy a képzésben résztvevők kompetencia vizsgálata után kellett volna kidolgozni az egyéni fejlesztési terveket és elvégezni a résztvevők programokba sorolását. Az alperes megfelelően bizonyította, hogy ez nem minden esetben ilyen sorrendben történt, és emiatt a tesztek utólagos elkészítésével és értékelésével felmerült költség felesleges volt.

Az elsőfokú bíróság szerint az alperes megalapozottan ítélte szabálytalanságnak a verseny tisztaságának a megsértését, és a különböző összefonódásokat. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy az I.r. felperes és a Partnerség más tagjai egyes tréningek lebonyolítására az A H Kft-vel kötöttek szerződést, e cégnek viszont tagja volt az I.r. felperes törvényes képviselője és az az egyéni cég is, melyet az I.r. felperes a projekt vezetésével megbízott. E mellett az A H Kft. telephelyeként nyilvántartott lakást a projekt bonyolításának időszakában projektirodaként a Partnerség, illetve az egyik partner bérelte.

Álláspontja szerint helytállóan hivatkozott az elállási nyilatkozat arra, hogy nem ellenőrizhetők tételesen az egyes számlákon megjelölt díjak, mivel azok átalány, összesítő költségeket tartalmaznak. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a

közbeszerzési eljárást olyan meghívottakkal bonyolították le a felperesek, akik a tréningekre elszámolható díj pontos összegét ismerték.

Az elsőfokú bíróság szerint helytállóan állapította meg a Szabálytalansági Bizottság, hogy ugyanazon személy többször vett részt ugyanazon képzésen és alaptalannak találta a felperesek azon állítását, hogy ez a projekt kísérleti jellegére tekintettel megengedett volt. Megjelölte azon jegyzőkönyveket, melyek bizonyítják, hogy ugyanaz a személy, ugyanazon időpontban vett részt különböző képzéseken. A felperesek ugyan hivatkoztak a dátumok felcserélésére és F/59., valamint F/61. szám alatt javított jelenléti íveket csatoltak, ez azonban az elsőfokú bíróság szerint már csak azért sem ad magyarázatot a szabálytalanságra, mert az időpont felcserélése kizárólag akkor fordulhat elő, ha a jelenléti ívet - rendellenesen - nem az adott esemény alkalmával töltik ki.

Egyetértett az elsőfokú bíróság az alperessel abban is, hogy indokolatlan és szabálytalan volt ugyanazon képzésen ugyanazon személynek hol trénerként és hol képzettként való megjelenése is, különösen akkor, ha - mint ahogy azt dr. N A esetében történt - az illető személy egymást követő napon vett részt ugyanazon a képzésen.

Az elsőfokú bíróság szerint az is kifogásolható, ha a jelenléti íveken hiányzik a tréner neve, szignója, a képzés helyszínének megjelölése, a képzés időpontja pedig esetenként olvashatatlan.

Az elsőfokú bíróság szerint a hibás, hiányos és súlyos ellentmondásokat tartalmazó jelenléti ívek nem alkalmasak a felperesek tevékenységének igazolására, ugyanakkor önmagukban alkalmasak annak megállapítására, hogy a felperesek a támogatási szerződésben és a jogszabályokban írtaknak nem tettek maradéktalanul eleget.

A Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.411/2009/3. számú végzésével - arra hivatkozással, hogy a polgári bíróságnak nincs hatásköre az alperes elállásának jogszerűségét támadó jogvita elbírálására - a pert megszüntette és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv.IX.30.186/3. számú végzésében ezt a végzést hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Ítéltáblát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Álláspontja szerint a jogvita elbírálása a polgári bíróság hatáskörébe tartozik.

Az új eljárásban az I., III. és V. r. felperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet mindenekelőtt azt rögzítette, hogy az alperes az általa korábban fel nem tárt, vagy fel nem ismert szabálytalanságra hivatkozással is élhetett elállási jogával, figyelemmel arra, hogy a perbeli megállapodás rendelkezése szerint a szerződés csak 2010. április 30-án szűnik meg és a Partnerség tagjai 2013. december 31-

ig kötelesek az ellenőrzések tűrésére. A Ptk. 320. § /3/ bekezdés alkalmazhatósága pedig azért nem merülhet fel jelen esetben, mert a résztvevők álláshoz jutását, állásban maradását, azaz a Partnerség tagjai által végzett tevékenység eredményét a támogatási szerződés nem jelölte meg a támogatás feltételeként. Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy a támogatási szerződés IV. pontja értelmében nemcsak pénzügyi, hanem szakmai ellenőrzés is kikötésre került. Utalt arra, hogy a felperesek nem indítványozták igazságügyi szakértő kirendelését, az alperes által felkért szakértői véleményt pedig a szabad bizonyítási rendszer alapján a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megsértése nélkül mérlegelte az elsőfokú bíróság.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek eltértek a képzési struktúra munkaprogramban meghatározott sorrendjétől és az eltérést a projekt kísérleti jellege nem indokolta.

Helytállón állapította meg a személyi összefonódás tényét is. Ezzel kapcsolatban kiemelte a másodfokú bíróság, hogy az első fokú eljárásban F G járt el a felperesek képviselőjében és pedig anélkül, hogy a Pp. 67. §-ában írt feltételek fennállását igazolta volna. F G ezen eljárása, továbbá az A H Kft-beli pozíciója eleve megteremtette az összefonódást, a bennfentesség nem kívánt tényállási elemeit. A per tárgyát képező időszakban az A H Kft. tagja K G (az I.r. felperes képviselője), F G és egy olyan Kft. volt, melynek vezető tisztségviselője szintén F G. A projekt vezetésével megbízott E egyéni cég szintén F G vállalkozása volt. Az A H Kft-nek és az E egyéni cégnek a projektben való részvétele miatt - figyelemmel az irodabérletre és a támogatási szerződés alapján folyósított európai uniós, valamint költségvetési pénzek felhasználásának tényére is - egyértelműen megállapítható a jogerős ítélet szerint, hogy a Partnerség nem biztosította a közbeszerzés hatályán kívül eső szerződések esetében a tisztességes és nyílt eljárások alkalmazását, tehát az elállás a támogatási szerződés X.4./d) pont alapján is megalapozott.

Helytállón értékelte a jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság a jelenléti ívek tartalmát, melyekből megalapozott következtetéseket vont le.

A másodfokú bíróság szerint a személyi összefonódással és a jelenléti ívekkel kapcsolatos ténymegállapítások már önmagukban is alapot adtak a támogatási szerződés X.4. pont a) és d) alpontja szerinti elállásra.

Végül arra is utalt a másodfokú bíróság, hogy a támogatási szerződés X.5/a. pont utolsó bekezdése nem irányadó az X.4./a pontja alkalmazása során.

Az I. és V.r. felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a módosított keresetüknek helyt adó új határozat meghozatalát kérték. Felülvizsgálati kérelmüket az alábbiakkal indokolták:

A felperesek a támogatási szerződés alapján elvégezték a vállalt tevékenységeket, az ezzel kapcsolatos dokumentációkat az alperes folyamatosan vizsgálta és a benyújtott részszámlákat kifizette. A felperesek által nyújtott szolgáltatás ezzel kikerült az alperes tulajdonából és emiatt az eredeti állapot már nem állítható helyre. Mivel pedig az alperes már nem tudja visszaszolgáltatni a felperes által elvégzett szolgáltatást, a Ptk. 320. § /3/ bekezdése értelmében nem volt helye az elállásnak (ezt erősíti meg a EBH.2002/746-os jogeset is). A Ptk. 320.§ /3/ bekezdése értelmében az elállási jog egyébként sem gyakorolható a szerződésszerű teljesítést követően, a perbeli esetben pedig az alperes a projekt záróeseménye, azaz a 2007. szeptember 27-28-án megtartott nemzetközi konferencia után juttatta el - 2007. október 2-án - elállási nyilatkozatát a felpereshez.

Az alperes nem élhetett elállási jogával a támogatási szerződés X. fejezet 4./a pontja alapján.

Nem befolyásolta a projekt céljainak megvalósítását az, hogy egy személy I beszámolójának és egyéni fejlesztési tervének időbeli sorrendje felcserélődött, ugyanis a felperesek részéről túlteljesítés történt. A felperesek a támogatási szerződésben vállalt 700 fő helyett 740 főt vontak be a projektbe és az egy személynél bekövetkezett „változás” egyébként sem érte el a támogatási szerződés X. fejezet 5. pontjában meghatározott 10 %-os változási küszöböt. A másodfokú bíróság ezt figyelmen kívül hagyta és ezzel megsértette a Pp. 2. § /1/ bekezdésében írt alapelveket, valamint a Pp. 3. § /2/ bekezdésében írt a felek jognyilatkozataihoz való kötöttség elvét. Aggályosnak mondható a Pp. 4. §-a által előírt jogegyenlőség elvének érvényesülése is figyelemmel arra, hogy a szakértői vélemény tartalmát nem bizonyítéknak, hanem az alperes „önállításának” lehetett volna csak értékelni.

A felperes által alkalmazott jelenléti ívek tartalmi és formai elemei megegyeznek az alperes saját programjaira alkalmazott jelenléti ívek formátumával, és a projekt előkészítő szakában benyújtott munkaprogram mellékletében megjelölt formával (F/72. irat). Az alperes nem hivatkozhat hiányos tartalomra, hisz maga is ugyanilyen formát alkalmazott. Egyébként is miután az alperes F/51. szám alatt csatolt iratával tájékoztatta a felperest a jelenléti ívekre vonatkozó új tartalmi elvárásairól, a hiánypótlást a felperesek elvégezték. Mindezek figyelmen kívül hagyásával a másodfokú bíróság megsértette a 2003. évi CXXV. törvény 1. §-ában előírt egyenlő bánásmód elvét, valamint a törvény előtti egyenlőség, igazságosság, ésszerűség, polgári jogi, illetve polgári eljárásjogi alapelvét is.

Az egyenlő bánásmód elvét sérti az is, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítését a másodfokú bíróság másképp ítéli meg a felperesek esetében. Ha a felperesek adatszolgáltatási kötelezettsége szerződéses kötelezettség volt, akkor annak teljesítésére a szerződésben előírt határidők az irányadók, a

felperesek pedig a szerződésben vállalt 30 napos határidőt nem mulasztották el. Ebből következően a támogatási szerződés X.4. pont b.) pontjában írtak alapján elállásnak nincs helye.

A jelenléti ívekben megjelölt létszámra vonatkozó megállapítások sértik a Pp. 3. §-át és az ésszerűség elvét, ugyanis az eltérések nem minősülnek a támogatási szerződés X.5. pont a) pontjában megjelölt jelentős változásnak. A felperesek maximum 15 fő létszámot jelöltek meg a költségvetés készítésénél, az átlagos 13 fő pedig ennek a kitételnek megfelel. Az alperes által kifogásolt létszámváltozás mindössze 0.005 %-ban érinti az adott költségkategórián belül a tréningdíjak kifizetését, és a teljes projekt összeg tekintetében sem éri el a 10 %-ot. Azt pedig már a munkaprogram is egyértelműen megjelölte, hogy a mentorok több képzésen is részt vesznek „éppen a projekt fenntarthatósága, továbbfolytatása céljából”. Tehát egy résztvevő egy ugyanolyan típusú tréningen később trénerként vehetett részt.

A jogerős ítéletben írtakkal szemben az összefonódás tényét nem alapozza meg az, hogy 2008. folyamán F G meghatalmazás alapján ellátta a perben a felperesek képviselőjét.

Az EQUAL program egyik sajátossága az volt, hogy az előkészítő szakaszban elkészült dokumentumok és tevékenységek alapján döntött az alperes a megvalósítási szakaszban való részvételről. A bennfentes információ ténye már csak azért is fogalmilag kizárt, mert a felperesek „az előkészítő szakasz során nyilvánosságra került összes információt a közbeszerzési felhívásban is megadták a diszkrimináció mentes eljárás biztosítása céljából”. A másodfokú bíróság konkrét jogszabályhely megjelölése nélkül, az igazságszolgáltatás és ésszerűség elvét megsértve tesz megállapításokat a jogilag nem definiált „bennfentes” információra vonatkozóan.

Nem jelölt meg jogszabályhelyet sem a másodfokú bíróság az összefonódásokkal kapcsolatban. Az alperes kézhezvette a közbeszerzési eljárás teljes dokumentációját, minden információt tudomására hoztak a felperesek, az alperes pedig mégsem fordult jogorvoslatért a közbeszerzési döntőbizottsághoz. A közbeszerzésen résztvevők egyébként maguk is tudomást szerezhettek a közbeszerzési értékekről, mivel a projekt adatai nyilvánosak voltak.

Az alperes az irodabérlettel kapcsolatban nem az összefonódásra, hanem kettős finanszírozásra hivatkozott, utóbbi valótlanságát viszont a felperesek igazolták (F/17., F/18.). Önmagában az a tény, hogy az irodaként szolgáló lakás az A H Kft. telephelyeként is szerepelt a cégnyilvántartásban, nem alapozhatja meg az elállást. A másodfokú ítélet azzal, hogy az elállási nyilatkozatban írt kettős finanszírozás jogcíme helyett az összefonódást állapította meg, megsértette a Pp. 2. §-ában írt jognyilatkozathoz kötöttség elvét. Kétséget kizáróan bizonyítást nyert tehát a perben, hogy az alperes elállási jogát megszerzően nem gyakorolhatta, az elállás okaként megjelölt szabálytalanságokat a felperesek nem követték el.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és arra a megállapításra jutott, hogy a keresetet - az elállás jogszerűsége miatt - elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

Nem ért egyet a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemnek azzal az álláspontjával, hogy az adott esetben az alperes elállási jogának gyakorlását a Ptk. 320. § /3/ bekezdése kizárta. A Ptk. 320. §-ában szabályozott elállás a szerződést visszaható hatállyal szünteti meg, és az elállás jogkövetkezménye a szerződéskötés előtti állapot helyreállítása. A Ptk. 320. §-ának /3/ bekezdése az elállási jog gyakorlását csak a szerződésen alapuló elállási jog esetén tiltja és pedig olyan szerződő fél vonatkozásában, aki (amely) a már megkapott szolgáltatást nem, vagy csak tetemesen csökkent értékben tudná visszaszolgáltatni. E tényállási elemek a perbeli esetben nem állnak fenn.

A perbeli esetben egy speciális szerződés, az irányító hatóság és a kedvezményezettek közötti támogatási szerződés jött létre, mely a támogatás felhasználásának részletes feltételeit tartalmazta. A támogatási szerződések célja az előkészítő szakasz végrehajtásában való részvétel költségeinek, valamint a megszerzett tapasztalatok átadását és beépítését célzó végrehajtási szakaszban való részvétel költségeinek finanszírozása volt. A támogatási szerződések az „Eséllyel a munka világában” című projekt megvalósítását célozták, melynek lényege hátrányos helyzetű munkavállalók, a munkaadói vezetők és HR munkatársak egyéni fejlesztési terven alapuló készség és képesség fejlesztése, a munkavállalói és a munkáltatói oldal együttműködésének képzéssel való javítása az ország hét régiójában, a szerződésekben megjelölt közvetlen és közvetett célok elérése érdekében. Az előkészítő szakaszban kellett a kedvezményezetteknek a különböző munkaprogramokat, költségvetéseket, szabályzatokat kidolgozniuk. Erre a szakaszra eső elszámolható és támogatható költség 11.608.340 Ft volt, mely összeg a Partnerség vezetőjét és öt tagját a szerződésben megjelöltek szerinti arányban illette meg. A második szakaszban kellett lefolytatni a kedvezményezetteknek a közbeszerzési eljárásokat, meg kellett kötni az együttműködési megállapodásokat a munkaadókkal és munkavállalókkal, el kellett végezni a képzésben résztvevők kompetencia vizsgálatát I teszt alapján, el kellett készíteni az egyéni fejlesztési terveket, be kellett sorolni a résztvevőket a képzési programokba, majd le kellett bonyolítani a képzéseket és el kellett készíteni az értékelést. E szakaszban az elszámolható összköltséget 320.000.000 Ft-ban határozta meg a támogatási szerződés. Mindkét szerződés alapján 75 %-ban Európai Unió forrásból került sor a támogatás folyósítására, és a támogatásnak csak 25 %-a történt hazai központi költségvetési előirányzatból.

Jogszáály kötelezte a támogatást nyújtó személyt, hogy bizonyos feltételek fennállása esetére kösse ki elállási jogát (217/1998.(XII.30.) Korm. rendelet 87. § /4/ bekezdés). Jogszáály rendelkezett úgy, hogy az államháztartás alrendszeréből, továbbá az EU-forrásokból finanszírozott, vagy támogatott szervezetek, illetve magánszemélyek számára számadási kötelezettséget kell előírni a részükre céljelleggel juttatott összegek rendeltetésszerű felhasználásáról, hogy a finanszírozó köteles ellenőrizni a felhasználást és a számadást, és hogy a támogatások jogszáálysértő, vagy nem rendeltetésszerű felhasználása esetén a felhasználót visszafizetési kötelezettség terheli. Azt is jogszáály írta elő, hogy az Európai Unió támogatásból megvalósuló program kedvezményezettjével kötött szerződésben biztosítani kell a nem rendeltetésének és céljának megfelelően felhasznált közpénzek és Európai Unió támogatás haladéktalan visszafizetését a kedvezményezett részéről, illetve azok adók módjára behajtását. A szabálytalanul felhasznált támogatási összegek kedvezményezettekől való behajtása az E program esetében az irányító hatóság felelőssége volt (1992. évi XXXVIII. törvény 13/A. §, 33/2004./XII.23./ FMM rendelet, 4., a 360/2004./XII.26./ Korm. rendelet 47. § /1/ bekezdés).

Fentiekből következően a túlnyomórészt uniós forrásból és kisebb mértékben a hazai költségvetésből finanszírozott támogatások esetén külön jogszáályok rendelkeznek a támogató elállási jogáról és a támogatottak visszafizetési kötelezettségéről. A perbeli támogatási szerződések „Szerződésszegés és annak következményei” címet viselő X. fejezetének rendelkezései e jogszáályokon alapultak. Sem a hivatkozott külön jogszáályok, sem a támogatási szerződések nem szólnak és nem is szólhatnak azonban arról, hogy a felperesek által már teljesített szolgáltatások elállás esetén a felperesek részére visszajárnának, ugyanis a perbeli szerződések alapján a felperes nem az alperes javára teljesített. Az alperes birtokába nem kerülhetett olyan szolgáltatás, melynek maga az alperes lett volna a jogosultja. A perbeli elállási jog gyakorlása szempontjából ezért nem képezhetette vizsgálat tárgyát, hogy a „megkapott” szolgáltatás visszaszolgáltatatható-e, ennek vizsgálata fogalmilag kizárt volt. Ebből következően alaptalanul állította a felülvizsgálati kérelem, hogy a Ptk. 320. § /3/ bekezdésében írtak alkalmazásának a perbeli esetben is helye van, és hogy az alperes nem gyakorolhatta volna elállási jogát.

A felperes „teljesítése” sem képezte az elállás akadályát. Az elállás a szerződést megszünteti, és mivel főszabályként a kötelelem már a teljesítéssel megszűnik, a teljesítés után általában elállásra nem kerülhet sor. Ez a megállapítás azonban egyrészt csak a szerződésszerű teljesítés esetén igaz, másrészt a perbeli esetben a szerződés megszűnése nem is következett be azzal, hogy 2007. szeptember 27-28-án nemzetközi záró konferencia megtartására került

sor. A 2005. december 9-én megkötött támogatási szerződés ugyanis kimondja, hogy a szerződés a projekt megvalósításának befejező időpontját követő 5 év elteltével - azaz 2008. április 30-át követő 5 év elteltével - szűnik meg, ez időpontig fennáll a Partnerség tagjainak kötelezettsége a projekt eredményeinek fenntartására, fennáll a Partnerség vezetőjének jelentéstételi kötelezettsége is és ez időpontig gyakorolhatják jogaikat és teljesíthetik a szerződéses jogviszony fennállásából fakadó kötelezettségeiket a szerződő felek. A partnerség tagjai, a dokumentumok őrzésére és a projekttel kapcsolatos ellenőrzések tűrésére 2013. december 13-ig voltak kötelesek (I. fejezet 4-5 pont).

A támogatási szerződések X.4. pont a) pontja szerint a támogató akkor is elállhat a szerződéstől, ha a Partnerség Vezetője, Tagja a Támogatóval folytatott levelezés során, vagy a kifizetések igénylése során a projekt szakmai, illetve pénzügyi tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, vagy a hiánypótlási felhívás ellenére is hiányos információt szolgáltat, vagy ha az nem felel meg a jóváhagyott programtervnek. Az X.4. pont d) pontja szerint a Támogató akkor is elállhat, ha a Partnerség Vezetője, Tagja a közbeszerzés hatályán kívüli szerződések esetében nem biztosítja a tisztességes és nyílt eljárások alkalmazását, a versenyeztetést.

Az EQUAL projekt előkészítő szakaszában kellett a felpereseknek elkészíteni a véglegesített munkaprogramot, mely a szerződés 1. számú mellékletét képezte. A szöveges leírás és ahhoz kapcsolódó 1. számú ábra is egyértelműen jeleníti meg azt, hogy a fejlesztési terv kidolgozására a kompetencia alapú alkalmassági felmérés és az ún. fejlesztési megbeszélés alapján kerülhet sor, és a kompetencia alapú fejlesztés-képzés csak mindezek után, mindezek ismeretében és eredménye alapján kezdődhet meg. A 2005. december 9-én megkötött támogatási szerződés I.1. pontja felsorolta a felpereseket terhelő azon „tevékenységeket és mérőszámokat”, melyek a további célkitűzések megvalósulásához szükségesek. A felsorolás második mondatának megfogalmazásából, és a logika szabályaiból is az következik, hogy az egyéni fejlesztési tervek elkészítését majd az adott személy ezt követő besorolását a képzési programba értelemszerűen meg kell előznie a képezni kívánt személy Insight teszt alapján történő felmérése. Tény, hogy a 25/A/12. alatt csatolt irat azt bizonyítja, hogy egy munkahelyi vezető esetében ez fordított sorrendben történt, így a 26 oldalas teszt eredménye szükségszerűen figyelmen kívül maradt a közel két hónappal korábbi keltezéssel ellátott fejlesztési terv nyomtatvány kitöltésekor. Emellett K G-nek az I.r. felperesi kuratórium tagjának és elnökének - a 31. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatából az is kiderült, hogy nem az egyéni fejlesztési tervek alapján készültek el a tréningtervek. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint mindez azért is érthetetlen, mert a partnerség az 5. Projekt Előrehaladási Jelentéssel kapcsolatos korrekciós

eljárás során tett nyilatkozatában mind a teszt értékelésének, mind az egyéni fejlesztési terv elkészítésének meghatározó jelentőséget tulajdonított, előadása szerint a teszt értékelését csak akkreditált Insights tréner képes analizálni, az egyéni fejlesztési tervet pedig csak akkreditációs bizonyítvánnyal rendelkező szakértő készítheti el.

Az alperes 25/A/9. sorszám alatt csatolta az általa felkért szakértő véleményét, melyet a szakértő a Partnerség 5. Projekt Előrehaladási Jelentésének, az alperes ún. korrekciós levelének és a felperes arra adott válaszának ismeretében készített el. A szakértő szerint az egész tesztelési-tervezési folyamat szükségességét kérdőjelezi meg az, ha az egyes tréningeken való részvételről a teszt eredményének ismerete egyéni fejlesztési terv nélkül születik döntés, és utalt arra is, hogy nem találja áttekinthetőnek és beazonosítható módon elkészítettnek a hiánypótlás során kiegészített tesztek, személyes beszámolók és fejlesztési tervek anyagát.

Mindezen adatok alapján egyértelmű, hogy a Partnerség a projekt lényegi pontja, azaz a tervezett speciális „képzések” megtartása, megvalósítása során eltért a munkatervtől és a támogatási szerződések rendelkezéseitől is, és ez a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint alapot adott az elállási jog gyakorlására, a támogatási szerződés X.4. pont a) pontja alapján.

A támogatási szerződés X.5. pont a) pontjának rendelkezésére alaptalanul hivatkoztak a felperesek, mert az elállásra nem e rendelkezésre hivatkozva, és nem „felróható magatartás hiányában” került sor.

A magánszakértői vélemény megítélése ugyan nem lehet azonos a kirendelt igazságügyi szakértői vélemény megítélésével, de nem volt akadálya annak, hogy azt a bíróság bizonyítékként vegye figyelembe és az egyéb bizonyítékokkal összevetve értékelje. Ennek során pedig a Pp. 206. §-ának megsértésére nem került sor.

A képzések során készült jelenléti ívek tanúsítják, hogy nyolc olyan személy is részt vett a 2005. szeptember 26-27-én megtartott „Önismereti tréningen”, akik ugyanezen a tréningen két nappal korábban is részt vettek. Olyan jegyzőkönyvek is készültek, melyek szerint a 2005. december 8-tól 9-ig tartott „Munkavállalói jogok” című tréningen részt vett 15 személy közül 8 személy részt vett az ugyanebben az időpontban megtartott egy másik, a „Fizikai rehabilitációs tréningen” is. 2005. október 15-én ugyanazon 8 személy, 2005. október 29-én pedig ugyanazon 12 személy vett részt egyidejűleg különböző tréningeken. Helytálló az eljáró bíróságok azon megállapítása is - mely a jelenléti ívek egyszerű, szemrevételezése alapján is megállapítható - hogy számos esetben vett részt ugyanazon személy, hol trénerként, hol képzésre szorulóként a tréningeken. A szabálytalanságok ténye tehát egyértelműen megállapítható, melyet nem tesz meg nem történné az a körülmény, hogy utóbb a felperesek csatoltak négy darab olyan

jelenléti ívet, melyeken az ellentmondásokat megszüntetve kijavították a tréning megtartásának időpontját. Az is tény, hogy a jegyzőkönyveket sorozatosan senki nem írta alá hitelezősítő személyként és sok esetben hiányzott a tréning helyszínének (régió, helyiség) megjelölése is.

Mindezek alapján azt kell megállapítani, hogy a felperesek által elszámolásra benyújtott dokumentációk ellentmondásosak, hiányosak, valótlanok és összességükben hiteltelenek is voltak, és ezek a tények is megalapozták - a támogatási szerződés X.4. pont a) pontjában írtakra tekintettel az elállást.

Hangsúlyozza még a Legfelsőbb Bíróság, hogy a jelenléti ívek hiányosságainak és ellentmondásosságainak vizsgálata szempontjából sem volt jelentősége annak, hogy a létszámbeli eltérések elérték-e vagy nem a költségkategórián belüli százalékot, ugyanis ennek csak a támogatási szerződés X.5. pont a) pontjára alapított elállás esetén lett volna jelentősége. Mivel az elállásban nem játszott szerepet felperesi késelem sem, az ügy érdemi elbírálása szempontjából nem bírt jelentőséggel a felülvizsgálati kérelemnek a felek késedelmével kapcsolatos előadása sem.

Az elállási nyilatkozat az elállás egyik okaként jelölte meg a támogatási szerződés X.4. pont d) pontjára hivatkozással azt, hogy a felperesek a közbeszerzés hatályán kívül eső szerződések esetében nem biztosították a tisztességes és nyílt eljárások alkalmazását, a versenyeztetést. A másodfokú ítélet szerint a támogatási szerződés X.4. pont d) pontjára alapított elállást a személyi összefonódások (melyek egyebek mellett az irodabérlés során is jelentkeztek) megalapozták. Tény, hogy az elállási nyilatkozat az irodabérléssel kapcsolatban a „kettős finanszírozásra” utalt, de ettől függetlenül nem vonható kétségbe, hogy az eljárás bíróságok az elállási nyilatkozat alapulvételével - és nem az ott írtaktól elszakadva - vizsgálták az elállás megalapozottságát.

A fentebb írtakból következően a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az elállásra a támogatási szerződés X.4. pont a) pontjában írtakra hivatkozással alapos okból került sor, ezért szükségtelemmé vált annak vizsgálata, hogy a felperesek biztosították-e a versenyeztetés tisztaságát. Az elállás jogszerűségét ugyanis ennek hiányában is meg lehetett állapítani. Az elállás jogszerűségéből pedig okszerűen következik, hogy megfelelt a jogszabályoknak a felperes - teljesítés, illetve kártérítés, valamint szerződésszegés címén előterjesztett - keresetének elutasítása.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az I. és V. r. felperesek eredménytelenül nyújtottak be

felülvizsgálati kérelmet, ezért kötelesek viselni saját felmerült perköltségüket a Pp. 270. § /1/ bekezdése és 78. § /1/ bekezdése alapján. Az alperesnek jogi képviselőt fennállása hiányában felülvizsgálati perköltsége nem merült fel. Az I. és V. r. felpereseket személyes illetékmentesség illette meg az 1990. évi XCIII. törvény 5. § /1/ bekezdés f) pontja alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdés és 14. §-a alapján az állam terhén maradt.

Budapest, 2011. november 11.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Dr.Lőrincz Györgyné sk. előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró